

Onderzoek naar de functie van bebouwing op het adres
Oosteinde 84 in Vriezenveen voor vleermuizen

t.b.v. de herontwikkeling van het perceel

Colofon

Onderzoek naar de functie van bebouwing op het adres Oosteinde 84 in Vriezenveen voor vleermuizen

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BJZ
Contactpersoon: dhr. W.Bekke

Projectnummer en versie: 527, versie 1.0		Status: concept
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 6 oktober 2014
Ligging projectgebied: Oosteinde 84 in Vriezenveen	Amersfoortcoördinaten: X239.874 Y492.640	

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl



1. Inleiding

Op 26 juni 2014 heeft Natuurbank Overijssel onderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde flora- en faunasoorten op het erf Oosteinde 84 in Vriezenveen. Dit onderzoek werd uitgevoerd om het effect van de voorgenomen sloop van de bebouwing en de herontwikkeling van het erf op beschermde flora- en faunasoorten vast te kunnen stellen.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat de aanwezigheid van een vaste verblijfplaats van vleermuizen niet kon worden uitgesloten. Er waren in de te slopen woning gaten, kieren en spleten waargenomen die het gebouw in potentie geschikt maken als verblijfplaats van vleermuizen. Omdat de functie van de bebouwing voor vleermuizen niet vastgesteld kan worden op basis van een visuele inspectie, heeft Natuurbank Overijssel aanvullend onderzoek verricht in de periode juli-september 2014. Voorliggend rapport beschrijft de bevindingen van dit vervolgonderzoek.

Er is in het gebied specifiek gekeken naar aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen.

Onderzoeksvragen:

Het vervolgonderzoek is uitgevoerd om antwoord te verkrijgen op onderstaande onderzoeksvragen:

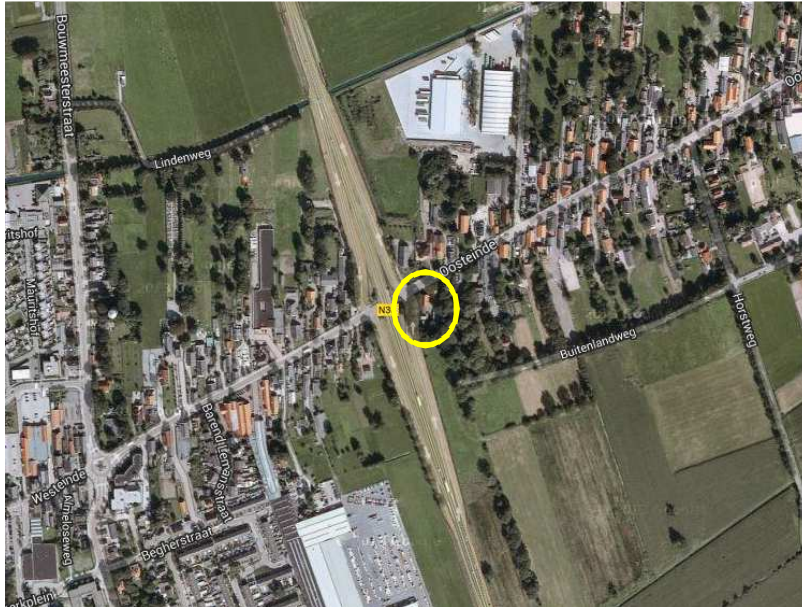
1. Welke functie heeft het onderzoeksgebied voor vleermuizen, welke soorten komen er voor, wat is de verspreiding en in welke aantallen komen er vleermuizen voor?
2. Wordt bij de uitvoering van de voorgenomen activiteit de Flora- en faunawet (verder Ff-wet genoemd) overtreden?

Voorliggend rapportage beschrijft de resultaten van dit onderzoek. Tevens wordt in deze rapportage aangegeven welke vervolgstappen genomen dienen te worden om de voorgenomen activiteit in overeenstemming met de Flora- en faunawet (verder Ff-wet genoemd) uit te voeren. Voor een beschrijving van de quickscan natuurwaardenonderzoek en pré-toets natuurbeschermingswet wordt verwezen naar de rapportage 'Quickscan natuurwaardenonderzoek Flora- en faunawet en pré-toets natuurbeschermingsweg Oosteinde 86 in Vriezenveen' (projectnummer 458, Natuurbank Overijssel 2014).

2. Beschrijving van het onderzoeksgebied

2.1 Ligging van het plangebied

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de Oosteinde 84 in Vriezenveen. Het ligt in de bebouwde kom van Vriezenveen, net ten oosten van de N36. Op onderstaande kaart wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven.



Globale ligging van het onderzoeksgebied in de omgeving. Het onderzoeksgebied wordt met de gele cirkel aangeduid.

2.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bestaat uit een voormalig agrarisch erf. Op het erf staan, naast het hoofdgebouw, een vijftal stenen bijgebouwen. Het hoofdgebouw, de schuur welke vastgebouwd is aan het hoofdgebouw de woning en een kleine schuur zijn gedekt met gebakken pannen. De overige gebouwen zijn gedekt met golfplaten. De bijgebouwen beschikken niet over dak- of wandisolatie. De woning heeft zeer waarschijnlijk een geïsoleerd dak en beschikt over een holle spouw. Rond de gebouwen op het erf staan enkele forse zomereiken. De eiken ogen vitaal. In de bomen zijn geen natuurlijke hopen waargenomen.



Detail van het onderzoeksgebied.

2.3 Voorgenomen activiteiten

De voorgenomen activiteit bestaat uit het slopen van alle bebouwing op het perceel om vervolgens een nieuwe vrijstaande woning te bouwen.

Concreet bestaat de voorgenomen activiteit uit:

1. Het slopen van de bebouwing
2. Bouwen woning

Op de onderstaande afbeelding wordt de wenselijke inrichting van het onderzoeksgebied weergegeven.



Wenselijke inrichting van het onderzoeksgebied (rode cirkel).

3 Het onderzoek

3.1 onderzoeksvragen

Om antwoord te krijgen op de gestelde onderzoeksvragen is vervolgonderzoeken uitgevoerd naar de functie die het plangebied heeft voor de genoemde soorten. Naast het veldbezoek is gekeken naar bestaande inventarisatiegegevens. Hierbij is gebruik gemaakt van landelijke verspreidingsinformatie met betrekking tot flora en fauna, zoals verspreidingsatlassen, NDFF database, verspreidingsinformatie en websites als www.waarneming.nl en www.telmee.nl.

3.2 Methode

Verschillende soortgroepen vergen een aparte onderzoeksmethode, al kan soms tijdens één bezoek naar meerdere soortgroepen gekeken worden. De toegepaste onderzoeksmethode wordt in deze paragraaf nader toegelicht. Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van de potentieel aanwezige soorten (zie Tabel 1). Gezien de beperkte grootte van het plangebied wordt verwacht dat er geen soorten en functies zijn gemist.

bezoekdatum	tijdstip	Doel	Weersomstandigheden
3-7	21:00-23:00	Vleermuizen	Gunstig
4-8	23:45-0:30	Vleermuizen; zwermgedrag bij winterverblijfplaats	gunstig
4-8	5:00-6:30	Vleermuizen	Gunstig
28-8	20:00-21:30	Vleermuizen	Gunstig
10-9	19:30-21:00	Vleermuizen	Gunstig

Tabel 1. Bezoekdata en weersgesteldheid

Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type:Pettersson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2n). Door middel van het computerprogramma Batsound is een nadere analyse uitgevoerd. Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanblijfsomstandigheden en gebiedsgebruik.

De bezoeken in juni, juli en begin augustus zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam-, zomer- en winterverblijven, de bezoeken in eind augustus/september voor het in kaart brengen van paarverblijven. De avondbezoeken zijn gestart ruim voor zonsondergang tot na zonsondergang, het ochtendbezoek van een uur voor zonsopkomst tot iets erna. De toegepaste methoden zijn gebaseerd op het vleermuisprotocol 2014 zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureau i.s.m. de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging.

3.2 Volledigheid van de inventarisatie

Een volledige onderzoek naar de functie van bebouwing voor vleermuizen bestaat uit minimaal vier bezoeken in de periode juni-september. In deze periode is het mogelijk om kraamkolonies, zomerverblijven, winterverblijven en paarverblijven vast te stellen (GaN 2014). Het onderzoek op het adres Oosteinide 86 is in juli gestart, dat had eigenlijk twee weken eerder gestart moeten worden. Toch wordt het onderzoek als volledig beschouwd.

Kraamkolonies bevinden zich doorgaans in spouwmuren/gevels die overdag door de zon beschenen worden waardoor deze gedurende de dag opwarmen en 'snachts warmte vast houden zodat de jonge vleermuizen op temperatuur blijven. De gebouwen in het onderzoeksgebied hebben geen zuidgevel die door de zon beschenen wordt. De bebouwing wordt daarom niet als geschikt beoordeeld om te fungeren als kraamkolonie.

In aanvulling op de quickscan natuurwaardenonderzoek is de schuur, net ten zuiden van de woning, van binnenuit onderzocht op het voorkomen van vleermuizen. De zolder is leeg en heeft een betonnen vloer.

De houdbaarheid van verspreidingsgegevens is aan een maximale periode gebonden. Voor de verspreidingsgegevens van licht beschermd soorten, of het juist ontbreken hiervan, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd. Voor zwaar beschermd soorten als vleermuizen en vogels geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet significant veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan.

4. Onderzoeksresultaten

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het onderzoek weergegeven. De verspreidingskaart van de aangetroffen soorten is opgenomen in de tekst. In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en aanbevelingen gegeven.

4.2 vleermuizen

Tijdens de bezoeken in juli en begin augustus werden maximaal drie foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen welke rond de zomereiken op en rond het erf foerageerden. Tijdens de bezoeken op 28 augustus en 10 september werd op beide avonden één gewone dwergvleermuis waargenomen die kortstondig in het gebied foerageerde. Tijdens de bezoeken is waargenomen dat de dieren vanuit oostelijke richting het erf benaderden en ook in die richting 's morgens weer 'verdwenen'. Vermoedelijk hebben de dieren een zomerverblijfplaats iets ten oosten van het onderzoeksgebied.

Tijdens de bezoeken in de baltsperiode (eind augustus-september) zijn geen baltsende gewone dwergvleermuizen gehoord in en rond het erf.



Foerageergebied van de gewone dwergvleermuis. De dieren kwamen aanvliegen vanuit het oosten en verdwenen 's morgens in oostelijke richting dagrustplaats.

Tijdens het bezoek aan de zolder op 3 juli zijn geen vleermuizen waargenomen en er zijn geen aanwijzingen gevonden (keutels, prooiresten, dode dieren) dat vleermuizen een verblijfplaats in de schuur bezetten. Vanwege de schone betonvloer zouden uitwerpselen en andere sporen zichtbaar geweest moeten zijn.

Conclusie

Op basis van de resultaten wordt gesteld dat vleermuizen de gebouwen in het onderzoeksgebied niet gebruiken als verblijfplaats. Wel foerageren er vleermuizen rondom de opgaande zomereiken op en rond het erf.

4.4 Overige waarnemingen

Tijdens het bezoek op 28 augustus werd een roepende struiksprinkhaan waargenomen in de voortuin van de boerderij. Het geluid van deze soort is ultrasoon (40 kHz) en goed te horen met een batdetector.

5 Toetsing flora- en faunawet

5.1 Algemeen

Sinds het inwerking treden van de AMvB artikel 75, 26 feb. 2005, is de beschermde status van dieren en planten opgedeeld in 3 tabellen. Soorten die vermeld staan op Tabel 1 zijn vrijgesteld van ontheffing indien de werkzaamheden aan te merken zijn als Ruimtelijke Ontwikkelingen. Tabel 2 en 3 soorten zijn zwaarder beschermd en hiervoor is nader onderzoek of toetsing noodzakelijk. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. In Nederland is de soortbescherming verankerd in de Flora- en faunawet en zijn de soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn opgenomen in tabel 3 van de AMvB artikel 75. Hierdoor zijn alle vleermuissoorten zwaar beschermd.

Voorgenomen activiteit bestaat uit het slopen van bestaande gebouwen als onderdeel van een ruimtelijke ontwikkeling. Daarbij is geen sprake van 'bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik'. Ook is er geen sprake van een belang genoemd in de Ff-wet. Indien het functionele leefgebied van vleermuizen wordt aangetast is er sprake van overtreding van de Ff-wet. Een ontheffing is dan vereist om deze werkzaamheden uit te mogen voeren.

5.2 Ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om alle in het plangebied aanwezige bebouwing te verwijderen en het gebied in te richten als parkeerplaats. De beoogde (ruimtelijke) ingreep heeft een mogelijk effect op vleermuizen. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. Dit zijn:

Mogelijke invloeden:

- Geluid bij sloop- en grondwerken;
- Licht tijdens de sloop- en bouwfase;
- Trillingen tijdens sloop- en bouwwerkzaamheden.

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen
- Verdwijnen van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten;

5.3 Wettelijke consequentie voor vleermuizen

Verblijfplaatsen

De bebouwing in het onderzoeksgebied vormt geen verblijfplaats voor vleermuizen. De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op het functionele leefgebied van vleermuizen. Om de gebouwen te mogen slopen is geen ontheffing ex. Art. 75 C van de Ff-wet nodig. Ook heeft de voorgenomen activiteit geen negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen buiten het onderzoeksgebied.

Foerageergebied

De functie van het erf als foerageergebied wordt door de voorgenomen activiteit niet aangetast.

6. Conclusie en advies

De bebouwing op het erf vormt geen vaste verblijfplaats van vleermuizen. De gebouwen mogen zonder ontheffing van de Ff-wet gesloopt worden. Ook hoeven er geen nadere maatregelen getroffen worden in het kader van de algemene zorgplicht. Er is geen nader onderzoek vereist.

7. Literatuur

- Broekhuizen, S. (et al.). 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. K.N.N.V. Uitgeverij, Utrecht.
- Dietz, C., Nill, D. 2009. Vleermuizen; alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion.
- Heusden, W.R.M., S.J. Vreugdenhil. 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.
- Leemreize, P. 2014. Quicksan natuurwaardenonderzoek Flora- & Faunawet en pré-toets natuurbeschermingswet Bulemansteeg Lemele. Eigen uitgave Natuurbank Overijssel, Haaksbergen.
- Ministerie van LNV., 2005 (herzien 2009). Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure.
- Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*Pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: *Acta Chiropterologica*, 8(2): 391-401, 2006.

Internet

- www.vleermuizenindestad.nl
- www.vleermuis.net
- www.zoogdiervereniging.nl